

Kronieken januari 2013

Het jaar beginnen? De **stuurgroep** vergadert op 3/1 om de eerste viering op punt te stellen. Blijkbaar is er al heel veel geregeld, het blijft nog een kwestie van met velen snel alles klaar te zetten én tijdig de kerstversiering op te ruimen. Ook het bezoek dat Odette en Bernadette brachten aan de parochieploegen van het decanaat Maldegem in Aalter roept wat vragen op. Is het inderdaad zo dat wij het hier gemakkelijk hebben omdat wij de beste mensen van de parochies afnemen? Hebben wij het inderdaad gemakkelijker? Nemen wij echt de beste mensen van de parochies weg? Of moet men in de parochies zich niet de vraag stellen waarom getalenteerde mensen soms naar een gemeenschap van christenen gaan?

Ook het decanale beraad in Christus Koning leert ons bij: het is zeer belangrijk gemeenschap te vormen en dat wordt wel bemoeilijkt door vieringen op verschillende dagen of tijdstippen.

Op 5/1 is er **viering mét receptie**. Morgen is het Driekoningen ... in de namiddag zijn de plechtige communicanten met muziek in Oostakker rondgegaan al zingend en de 'Sterre' draaiend. Ze zijn wel niet overal even vriendelijk ontvangen, maar het 'sterzingen' heeft hen voor de Damiaanactie toch €250 opgebracht én ze hebben geleerd dat er zowel vriendelijke mensen zijn, als mensen die wel horen en zien, maar niet lachen!

Deze zelfde namiddag hebben heel wat vrijwilligers de Effatazaal klaar gezet voor de uitgebreide receptie deze avond. Heel wat werk, maar veel handen maken werk licht!

In de **Effataviering** zelf verwelkomt Mieke de gemeenschap met haar nieuwjaarsbrief en ze wenst de gemeenschap dat ze een krachtbron zou zijn, ze wenst een prachtig jaar voor iedereen.

Wij vieren vandaag Driekoningen. De paus zou 'neen' zeggen: het is het feest van de openbaring van de Heer! Maar hoe doet zo'n kind dat: het eet, het drinkt, het slaapt en tussendoor zorgt het voor de pamperindustrie. Hoe doet zo'n kind, wat openbaart een pasgeboren kind? Wat zegt het mij, wat zegt het over mij en over het leven van het kind, wat zegt het mij als vader, moeder, grootvader, grootmoeder, ...?

Wat zegt mij een pasgeboren kind: herinner u de weerloosheid van al wat waardevol is!

Het is Driekoningen, eventueel kan men nog twee koningen aanvaarden. De eerste is Jezus, de koning der Joden. Zo wordt hij genoemd bij zijn geboorte, zo wordt hij genoemd bij zijn sterven op het kruis: Jezus de Nazoreeër, de koning der Joden!

Maar er is nog een koning: Herodes de Grote. Herodes was wreed, maar ook zeer bang: hij wilde macht en kreeg angst, onzekerheid, wantrouwen in de plaats. Wie te dicht bij hem stond boezemde hem angst in en moest verdwijnen: zijn vrouw, zijn drie kinderen liet hij vermoorden. Flavius Josephus schreef: "*Je bent beter een varken in Jeruzalem, dan de zoon van Herodes*".

Het is die Herodes, die ook de kindermoordenaar wordt genoemd, steeds leefde hij in angst voor zijn macht.

Maar het evangelie is de blijde boodschap: ook uit dit verhaal kunnen wij leren dat het goede het altijd zal halen. Het goede in ons is sterker dan alle kwaad (Matteüs 2, 1-12). Het verhaal gaat over drie magiërs die in hun droom werden gewaarschuwd en langs een andere weg naar huis terugkeerden. Weten wij nog waar we vannacht van droomden? Over onze dromen spreken we trouwens niet meer sinds de psychiaters dromen hebben uitgelegd als zouden het onze diepste verwachtingen zijn.

Allemaal zijn we fier als we machtigen bij ons krijgen, bij een overlijden, dan moet de dokter of een delegatie van het werk aanwezig zijn. Dat troost ons. Wat bij zal blijven van deze viering is wellicht dat de delegatie van de redemptoristen van Vlaanderen er was! Ook bij Matteüs is dat zo, maar het rare is dat die wijzen op hun knieën zitten voor het pasgeboren kind. Daar moeten wij iets uit leren: wij zijn geroepen als wijze mensen door de knieën te gaan voor gewone mensen, door bij hen op bezoek te gaan, door naar hen te luisteren, te luisteren naar wat hen echt bezig houdt. Wij moeten voor elkaar wijze mensen zijn, die oog hebben voor elkaar: aandacht hebben, de laaggeplaatste worden.

Chris J. leest de bezinning: dat verhaal over de Heilige Familie is voor hem zeker niet gemakkelijk, ik hoor het haperen van zijn stem.

Pater Andreas denkt terug aan zijn verhaal over het sterzingen voor de zusters van Moeder Theresa in zijn jeugd. We bidden voor alle mensen die het jaar zijn begonnen met een schaduw over hun toekomst, zieken, armen, mislukten, eenzamen. En we bidden ook opdat wij in staat

zouden zijn wijze mensen te zijn die door de knieën durven gaan om Zijn grote Naam te schrijven op al wat belangrijk is voor ons.

Dan komen onze jonge sterzingers naar voor, hún dag afsluitend, onthaald op een warm applaus, met muziek en zang.

Pas dan begint de receptie, maar eerst staan de sterzingers er nog met hun collectebussen: de Damiaanactie is tevreden en dankt voor al wat hier voor haar wordt gedaan met als symbool de totale opbrengst van € 623!

De receptie is groots, er zijn drie kleine koningen, het napraten geeft moed. Maar het is ook het einde van de kerstperiode: de versieringen worden opgeruimd, de beelden van de kerststal beginnen aan hun lange slaap.

Tabor op 9/1: Diego heeft gekozen voor de tegenstelling water/land, voor de haven terug zien na dagen op zee: Land in zicht! Daarvoor is Marcus 6, 45-52 een goede keuze: een metafoor voor de keuze: dood en leven. Jezus wil dat wij onze eigen weg gaan, vol geloof, vol vertrouwen. Maar Jezus is wel bij ons, om ons te helpen.

Eerst heeft Jezus gebeden voor zijn leerlingen. En waarom wil Jezus voorbij lopen daar in de storm op het meer? Dat is maar schijnbaar: hij wil ze vóórgaan, ze tonen wat ze moeten doen. Maar als ze ineen krimpen van angst, zet Jezus een stapje achteruit. Hij laat hen niet verdrinken, want Jezus is sterker dan de dood.

Vraag blijft wat die laatste zin (52) daar komt doen? Wij moeten niet alleen delen uit onze overvloed, maar we moeten ook wéten dat mensen elkaar zullen helpen.

Wij hebben gebeden om meer geloof en vertrouwen, voor een collega en haar familie die het zeer moeilijk hebben, voor vrienden die terminaal ziek zijn. Wij hebben gedankt voor mensen die ons hebben gedragen en die voor óns hebben gebeden.

Koorrepetitie op 11/1. Er zijn twee concerten 'Op weg naar Pasen' op komst, dus oefenen we de liederen die we dan zingen maar weer in. Het is opmerkelijk hoe snel we weer dezelfde fouten maken: allemaal samen ademen in de plaats van te denken aan koorademing, klemtonen verkeerd leggen, zinnen te vroeg afbreken, te snel, te traag zingen, kortom teveel naar de partituur kijken en te weinig op de dirigent letten!

Op de **Effataviering van 12/1** spreekt Freek eerst over licht en warmte en er zijn veel kaarsen aan te steken, maar de plechtige communicanten helpen daarbij aardig mee!

Die plechtige communicanten hebben vandaag de kapel verkend, van het wijwatervat achteraan in de kapel tot aan het tabernakel, ze hebben de sacristie bezocht, de nieuwe en de oude 'gewaden' gezien: de toekomst voor het kosterschap is verzekerd! Vandaag is de kleur wit. De kleur van vreugde, van feest, het feest van de doop van Jezus. De vraag is: moest Jezus wel gedoopt worden? Wij moeten blijkbaar van een of andere duistere zonde verlost worden, maar moest Jézus ook van die erfzonde verlost worden? Veel theologen zeggen dat het niet moest, dat het uitgevonden is door Augustinus. Maar de taal van de Bijbel is; Jezus was mens tussen de mensen en ze werden allemaal gedoopt door Johannes de Doper.

Wij lezen hierover Lucas 3, 21-38 én ook dat stuk meet die stamboom dat meestal overgeslagen wordt. Dat is trouwens best zo want de lezers verliezen gemakkelijk de volgorde uit het oog. Daarom lezen ze het hier met twee: Philippe en Caroline.

Guido heeft ook die ervaring met een zekere Victor Moons uit Nederland die op zoek was naar naamgenoten en die een stamboom opstelde. Daar is verder niets van gekomen, maar er zijn wél veel mensen bezig met hun stamboom. Zoals we verleden week zagen, wensen velen interessant bezoek te krijgen, maar even groot is de wens naar een interessante stamboom (misschien zit er wel een interessante mens tussen!). Maar de kernvraag is: waar sta ik in die lange keten van mensen? Waar kom ik vandaan? Heb ik iets te maken met die lange geschiedenis?

Als Lucas dus wil zeggen dat Jezus belangrijk is, geeft hij de stamboom van Jezus op, de zoon van Jozef, 'zoals algemeen werd aangenomen'. Minstens Matteüs en Lucas probeerden het, maar bij gebrek aan geboortelijsten, zetten ze al de belangrijke personen van Israël dan maar in die stamboom. Matteüs stopt bij 'de zoon van Abraham', maar Lucas gaat verder: die komt tot: 'zoon van Adam'. Adam wil zeggen: 'mens'. Jezus was dus een mens zoals wij mensen zijn en dan komt het: Adam is ook zoon van God! Dus wij ook!

Is het dat niet wat Huub Oosterhuis zegt in een van zijn eerste liederen: "*Wij zijn van uw geslacht!*" Wij zijn dus niet alleen allemaal kinderen van Adam, maar ook van God. Als we ver genoeg gaan,

komen we op een punt samen, allemaal zijn we familie, allemaal kinderen van God. Dáárom zegt God: *“Gij zijt mijn zoon, gij zijt mijn familie, gij zijt van mijn geslacht.”* Maar állemaal zijn we kinderen van God, die God die mét ons allemaal evenveel op weg wil gaan, niet boven ons, niet naast ons. We zijn dus allemaal broers en zussen, allemaal kinderen van God, niet de veroordelende, maar de verwekkende God, die allen die hem dierbaar waren, bijeen heeft gebracht.

Wij hebben gedankt voor een moeder, dat ze in vrede mag rusten, gevraagd dat Hij, die weet wat in mensen omgaat, ons zou helpen en gevraagd om steun om elkaar gelukkig te maken.

Het is vandaag wel feest, maar er is geen receptie zoals verleden week, wel zijn er boterhammen, melkbrood, kramiek en chocoladebrood met koffie, thee of chocolademelk voor iedereen. Smakelijk!

Op 17/1 trotseren een achttal ‘dapperen’ het rotweer om mee te werken aan de **voorbereiding van de vasten**. Enerzijds is er de documentatie van Broederlijk Delen over ‘Molly met de hak’, anderzijds zijn er de ideeën van Caraes voor de Zuidactie over Peru. Hoewel onze omhalingen bestemd zijn voor Caraes, uit solidariteit met de Broeders van Liefde, zullen we toch Molly met de hak op Aswoensdag de grond laten klaarmaken, dan verder werken met de evangelies van de verschillende zondagen (over de woestijn, Tabor, de onvruchtbare vijgenboom, de verloren zoon en de overspelige vrouw). Bedoeling is in het koor, een poster (reuzenformaat) van Molly met de hak, het zwart-witte hongerdoek én de posters en bladwijzers van Ine Driessen te gebruiken als rode draad.

De bladwijzers kunnen dienen als wekelijks herinneringsmoment en voor Aswoensdag komt de hak van Molly goed van pas.

Het is nog altijd slecht weer buiten, en er zijn heel wat mensen naar Wittem, maar dat belet Elien niet om de aanwezigen welkom te heten op de **Effataviering van 19/1** en te zeggen hoe ze Effata mist in de week.

Buiten is het allemaal wit van de sneeuw, maar de kleur van enkele zondagen ‘door het jaar’ is groen. De 1ste zondag, verleden week, viel wel weg door het vieren van de Doop van Jezus, en daarmee is het nu al de 2de zondag door het jaar!

Het evangelie van vandaag spreekt echt wel het meest tot de verbeelding van de mensen. Het is het onderwerp van gesprek met gewone mensen, met atheïsten, met bankiers: *“Kun je al water in wijn veranderen?”* Ook Judas heeft die vraag gesteld, maar nooit heeft hij daar antwoord op gekregen! Die vraag wekt wel de fantasie op: water in wijn veranderen, een 20 à 30 l per kruik, dus ongeveer 700 liter wijn, die dan nog beter was dan de andere wijn! Ze zullen nogal gedronken hebben! Een klein detail: er staat wel: ‘Ze hebben geen wijn’, niet ‘ze hebben geen wijn meer’.

Soms valt het ook op dat de manier waarop Jezus met zijn moeder omgaat, niet ernstig meer is!

Maar wat is er waar in dat evangelie? (Johannes 2, 1-12)
Wat vooreerst opvalt, is de harde manier waarop Jezus omgaat met zijn moeder. Doelt Johannes op een situatie waarin moeders of grootmoeders antwoorden in de plaats van het kind? In elk geval: tussen Jezus en zijn familie botert het niet, dat blijkt herhaaldelijk. Denk aan de vraag van Jezus: *“Wie is mijn familie?”*

Wij weten alleen dat het bruiloftsfeest in Kana de kapstok is voor de mededeling: op de derde dag toont Jezus wie hij is, iemand die er voor zorgt dat water in wijn kan veranderen. Als we met de ogen van Jezus op weg gaan, wordt water, dat smakeloos heet te zijn, lekkere wijn. Geschilde aardappelen worden gouden aardappelen als ze in liefde worden geschild. Werken in het fabriek wordt wijn, als dat werk met liefde wordt gedaan.

Als liefde doorgegeven wordt, wordt water wijn. Als je Jezus toelaat in je leven wordt je iemand die bestendig verliefd is, die alles wat in liefde gedaan wordt tot liefdewijn maakt.

Daar heb je die vraag weer: *“Wat is waarheid?”* Een beetje epo (erythropoëetine) genomen kan niet, een beetje zwanger ook niet, maar dit is groen, en dat lichtere ook en dat groenere ook!

Is het waar dat Jezus water in wijn heeft veranderd, dan is hij zeker in staat het water van elke dag tot wijn te maken, als je weet voor wie je het doet!

Was het broertje van Sofie nu blauw en de depende Guido grijs? Grijs is wijs (maar dat is een reclameslogan voor grijs nagellak ...)

Wij hebben gebeden voor een leerlinge die niet terug naar huis durfde, dat ze warmte zou vinden. Wij hebben gebeden om de tekens van Jezus te begrijpen, tekens die ons duidelijk maken als we de wereld met liefde vullen.

Koorrepetitie op 25/1: in een sneltreinvaart de liederen voor de concerten hernemen/inoefenen. Het valt me op hoeveel liederen we wel zingen!

Effataviering op 26/1: hierbuiten is het weer aan het veranderen, maar even gevaarlijk. In de wereld hierbuiten gaan velen voor de Damiaanactie, stiftjes verkopen, preken, ... wij denken met Frans C ook in solidariteit aan de 'metallo's' in Luik, die vrezen hun werk te verliezen. In het evangelie van vandaag (Lucas 4, 14-21) staat een belangrijke zin. De vraag is wat we er vandaag mee aanmoeten! Bovendien hebben ze in moderne versies van dit evangelie een andere tekst genomen: *"De Heer heeft een genadejaar afgekondigd"* is geworden: *'een jaar af te kondigen dat God welgevallig is'*.

Keren we even terug naar Leviticus. In het begin van het hoofdstuk 23 vinden we de organisatie van de week. Ook de jaren (hoofdstuk 25) zijn zo ingedeeld: zes jaren om te werken, dan één sabbatjaar, waar je die dingen kunt doen die je anders niet kunt doen, maar niet werken, wat het land uit zichzelf voortbrengt moet voldoende zijn. Na verloop van zeven sabbatjaren, dus na 49 jaar komt een jubeljaar, een heilig jaar, waar alles en iedereen teruggebracht wordt naar de vroegere toestand. De verhoudingen worden hersteld: wie zijn huis heeft moeten verkopen om zijn schulden te betalen, krijgt zijn huis terug; wie slaaf geworden is om zijn schulden te betalen, wordt terug vrijgelaten. De Joden hebben zich daar nooit aan gehouden, maar ... het stond wel in de wet, dus was het belangrijk.

Is in onze samenleving dit sabbatjaar niet aan het gebeuren?

Een verhaal: bij een bezoek in Kenia in 1981 stelde Harold Miller, een Amerikaanse Afrika-specialist uit de traditie der wederdopers, vast dat in de Gabrastam, een nomadenstam uit het noordoosten van het land, alle leden samenkwamen op een herverdelingsfeest, alle geld bijeenlegden, het herverdeelden en hetzelfde deden met kudde en grondstukken zodat iedereen evenveel had. Op de vraag: *"Hoe kun je dát doen?"* was het eenvoudige antwoord: *"Als we dat niet doen, dan wordt de kloof tussen rijk en arm groter en groter en hetzelfde zal gebeuren met het geruzie, en dan gaat alles kapot!"*

Maar we blijven met vragen zitten. Hoe kun je leven in een gemeenschap zoals de onze, waar bedrijven en firma's zomaar weggaan? Is er een nieuw evenwicht te bespeuren? Is het dat niet waar de Bijbel naar verwijst, dat de dingen in normale proporties worden gebracht?

Friedrich Nietzsche was geen fan van het christendom. Hij vond van het christendom dat het een slavengodsdienst was die de mensen klein houdt. Hij werd ook zo boos als men hem zegde dat de kleinen in het Koninkrijk der Hemelen konden binnentreden. Maar een beetje kinderlijkheid kan toch geen kwaad!

Een deel van de mensen die normaal in de viering zouden geweest zijn, zijn gaan preken voor de Damiaanactie. Weet je dat één Fyra, dat één Euro per inwoner van Europa, zoveel problemen zou oplossen? Een kinderlijke vraag: *"Waarom doe je dat dan niet?"*

Lammen, doven, blinden hebben alle hulp die ze nodig hebben, ze hebben opvoeders om voor hen te zorgen. Je komt ze niet meer tegen. Gevangenen kom je wel nog tegen ... in de gevangenis.

Kunnen we nog iets doen met die droom van Jesaja? In elk geval kunnen we nog proberen op een andere manier met de dingen om te gaan, er een beetje tijd voor te maken.

Jezus zegt nóg een belangrijke zin: *"Daar ga ik vandaag mee beginnen!"*

Zijn de zaken complex? Zijn de zaken ingewikkeld? Heel eenvoudig: ik ga er mee beginnen!

President Obama heeft de eed afgelegd op de Bijbel van Maarten Luther King. Die heeft de rassengelijkheid bespreekbaar gemaakt, maar M. L. King is niet het begin ervan. Dat lag bij Rosa Parks, die, ergens in 1955, moe op de bus stapte en haar plaats, te ver vooraan (?), niet afstond aan een blanke. Dat was het begin van het geweldloze verzet: één vrouw die er 'vandaag' mee begon!

Ook wij kunnen veel voor elkaar betekenen, als wij er maar mee beginnen! Het valt mij ook op in de bezinning dat nadat Jessica het evangelie heeft samengevat én een concreet voornemen heeft gemaakt, de voorganger, de pastoor toch nog een 'preek' houdt. Was dat wel nog nodig?

U die deze woorden leest, bidt met ons voor de moeder van Rita die pas overleden is, voor Louis en zijn grote gezin, voor al die studenten die in de examenperiode zitten en voor allen, klein en groot, die zich nu belangeloos inzetten voor de Damiaanactie.

31/1: tweede vormingsavond 'Leiturgia', de tweede bouwsteen van een christelijke basissamenleving: samen vieren.

Na het Vaticanum II was zeker de liturgie zichtbaar veranderd in onze kerken. Zijn er waardevolle dingen verloren gegaan? Is er geëxperimenteerd met jeugdkoren, jeugdmissen, jeugdorchestren? Het verliep wellicht een beetje chaotisch want men moest van niets (in het Nederlands) vertrekken! Men voelde wel aan dat met liturgie veel mogelijk was en dat je dat moest doen met de mensen, ook met die mensen met een verstandelijke beperking. Men stelde vast dat eucharistie groepsopbouwend kan zijn, dus kwam er elke week een viering. Maar elke week speciaal afgestemd op mensen met een verstandelijke beperking, dat was onmogelijk en dus werd en wordt (moeten we niet méér danken?) er gesleuteld aan de viering zoals we die nu kennen bij Effata.

Aan de hand van een tekst over de delen van de 'klassieke eucharistie' en een overzicht van een Effataviering (die van verleden week) spreken we in kleine groepen over die beide teksten. De drie lezingen zijn tot één terug gebracht, de schuldbelijdenis is zo goed als verdwenen, het gaat hier toch over door God geliefde mensen? Er is letterlijk en figuurlijk meer beweging, mensen zijn betrokken bij het vieren. Het Gloria is vervat in het Tafelgebed, dat gemeenschappelijk en rond het altaar wordt gebeden of gezongen. De 'voorbeden' komen na de communie, ze mogen en kunnen spontaan geformuleerd worden en ze worden afgesloten door een gemeenschappelijk gezongen keerzang. Eén vraag blijft: *"Kan dit model overgedragen worden op andere gemeenschappen?"*

Veel verdoken vragen: tijd voor duiding en wat uitleg over de keuzes die gemaakt werden.

- De woorden 'Almachtige, eeuwige God' betekenen letterlijk dat ik met Hem goed wil staan, dat ik iets nodig heb, dat ik het Hem dus vraag. Maar verwijt men het christendom juist niet dat als een almachtige God alles weet en kan, hoe je dan een zieke vrouw uitlegt, hoe je Syrië uitlegt?
- De 'klassieke' liturgie zegt: *"Mensen, jullie zijn zondig!, ontferm u over ons! (herhaalde malen!), Ik ben niet waardig!"* Maar bij Effata hebben we wel speciale vieringen over schuld en vergeving.
- Lieder en zingen bij Effata géén versiering, ze krijgen een speciale plaats. Zoals Sint Augustinus zegt: zingen is tweemaal bidden!
- Alle verdubbelingen zijn weggelaten, zo blijft de focus op het belangrijke.
- Laat bij de communie iedereen zelf beslissen of hij 'waardig' is. De communie wordt dus niet 'uitgedeeld', want dat was maar om te weten wie communiceerde (catechumenen moesten buiten!).
- Bij de consecratie staan we allemaal rond het altaar om te benadrukken dat het de gemeenschap is die viert (en ... om af te stappen van diezelfde plaats). Diezelfde reden geldt trouwens voor de gemeenschappelijke dictie of zang van het Tafelgebed.
- Er zullen steeds plaatsen overblijven waar mensen zullen willen samenkomen, de verdeling van het territorium in parochies is in wezen voorbijgestreefd. Er zullen zeker taakverdelingen blijven, maar dat is geen magische verplichting.
- Wij proberen het liturgische jaar te volgen, dat dwingt de predikant om de moeilijke evangeliën niet te ontlopen.
- We kunnen tijdens sterke tijden (vasten, advent, ...) afwijken van dat klassieke schema en dan gaan we ook het Oud Testament (vrouwen, tien geboden, ...) gebruiken.
- We hebben vastgesteld dat het perfect mogelijk is het koor tussen de mensen te zetten om zo mensen te laten meezingen (en liederen aan te leren).
- De voorbeden na de communie is een beetje ons Tabormoment. Zo gebeurt er ook nog iets belangrijk na de communie!
- De Effataviering is specifiek voor deze gemeenschap en kan niet zomaar overgedragen worden naar andere gemeenschappen. Elke gemeenschap is daarin vrij.

Wie wat meer hierover wil weten: het boek van H.A.J. Wegman, Riten en Mythen (Liturgie in de geschiedenis van het christendom) is een aanrader!

Morgen is het al Lichtmis, maar buiten is het koud, kil en nat. Na de sneeuw kwam de regen. Maar, zoals iemand zei: *"Effata is een warme gemeenschap"*.

Wouter, vrijdag 1 februari 2013